

Súčasný stav a úroveň poskytovania sociálnych služieb v Trenčianskom samosprávnom kraji

Current status and level of providing of social services in self-governing
region of Trenčín

Denisa Hanáčková, Ilona Ondrejková

Abstract

The aim of social services provision is the prevention of formation, resolution or mitigation of unfavorable social situation of persons, support for the ability of individuals to lead independent lives and prevention of social exclusion together with provision of conditions to meet basic living needs. The goal of this paper was to evaluate providing of social services in selected self-governing region. The object of the research was Trenčiansky self-governing region, where the evaluation of offered social services was performed together with evaluation of their availability and adequacy. Based on the Concept of Development of the Social Services elaborated by Trenčiansky self-governing region the quantitative preconditions of providing social services through an overview of social facilities and capacities of social services in various districts of the region were observed. From the quantitative point of view, there is a sufficient level of the number of facilities and capacity of the social services in different districts what corresponds with the population. The demographic forecast, however, suggests an increasing need for the social services.

Key words

services, social services, social service recipient, provider of social services

Úvod

Sociálne služby pomáhajú ľuďom, ktorí sa ocitli v neľahkej sociálnej situácii, pri zabezpečovaní ich základných životných potrieb. Predstavujú súčasť štátneho sociálneho systému. Pred rokom 1989 boli tieto služby v kompetencii štátu, čiže boli poskytované výlučne verejnými, štátnymi poskytovateľmi. Zmenou režimu sa poskytovanie rozšírilo aj na samosprávne kraje, obce, neštátne neziskové organizácie, cirkvi, ale aj súkromné osoby.

Materiál a metódy

Objektom výskumu bol Trenčiansky samosprávny kraj, v ktorom boli hodnotené ponúkané sociálne služby, ich dostupnosť a primeranosť. Vychádzajúc z Koncepcie rozvoja sociálnych služieb vypracovaného Trenčianskych samosprávnym krajom, ktorý hodnotí stav sociálnych služieb v kraji, potreby občanov v sociálnej oblasti a navrhuje priority pre rozvoj v tejto sfére, sme sledovali kvantitatívne predpoklady zabezpečovania sociálnych služieb prostredníctvom prehľadu počtu sociálnych zariadení a kapacít sociálnych služieb v jednotlivých okresoch Trenčianskeho kraja. Na základe demografickej analýzy a zhodnotenia vzťahu dopyt verzus ponuka sme zisťovali potrebu a záujem o danú verejnú službu vo vybranom regióne.

Výsledky a diskusia

Nároky obyvateľstva na sociálne služby uspokojujúce jeho individuálne potreby sa zvyšujú. Reforma verejnej správy v sociálnej oblasti na Slovensku sa snaží prispôsobiť súčasným európskym trendom. A preto sa očakáva, že prinesie:

1. *viac služieb*, pretože sociálne služby, na rozdiel od zdravotných a vzdelávacích, sú nedostatkové v celej štruktúre a vo všetkých regiónoch,
2. *služby bližšie k občanom*, pretože minulý režim postavil sociálnu starostlivosť na veľkokapacitných špecializovaných inštitúciách, ktoré vytrhávajú ľudí z ich prirodzeného prostredia a tento typ služieb stále prevláda na úkor komunitných služieb,
3. *vyššiu kvalitu služieb*, čo sa prejaví väčšou rôznorodosťou služieb, ktoré budú primeranejšie uspokojovať individuálne potreby a chrániť práva ľudí v sociálnej núdzi.

Je dôležité, aby bol uspokojený verejný záujem. Za verejný záujem sa považuje poskytovanie sociálnej služby FO, ktorá je na ňu odkázaná, neexistencia alebo nedostatok sociálnych služieb v obci alebo regióne, pričom v príslušnej obci alebo regióne je zo strany občanov záujem o tieto sociálne služby a ich poskytovanie je v súlade s komunitným plánom obce alebo koncepciou rozvoja sociálnych služieb samosprávneho kraja.

Zákon rozlišuje nasledovné druhy sociálnych služieb:

- a) sociálne služby na zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb v zariadeniach, ktorými sú nocľaháreň, útulok, domov na pol ceste, nízkoprahové denné centrum, zariadenie núdzového bývania,
- b) sociálne služby na podporu rodiny s deťmi, ktorými sú pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa a podpora zosúladovania rodinného života a pracovného života, poskytovanie sociálnej služby v zariadení dočasnej starostlivosti o deti, poskytovanie sociálnej služby v nízkoprahovom dennom centre pre deti a rodinu,
- c) sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku, ktorými sú poskytovanie sociálnej služby v zariadení pre fyzické osoby, ktoré sú odkázané na pomoc inej fyzickej osoby a pre fyzické osoby, ktoré dovŕšili dôchodkový vek, opatrovateľská služba, prepravná služba, sprievodcovská služba a predčitateľská služba, tlmočnícka služba, sprostredkovanie tlmočnickej služby, sprostredkovanie osobnej asistencie, požičiavanie pomôcok,
- d) sociálne služby s použitím telekomunikačných technológií, ktorými sú monitorovanie a signalizácia potreby pomoci, krízová pomoc poskytovaná prostredníctvom telekomunikačných technológií,
- e) podporné služby, ktorými sú odľahčovacia služba, pomoc pri zabezpečení opatrovníckych práv a povinností, poskytovanie sociálnej služby v dennom centre, poskytovanie sociálnej služby v integračnom centre, poskytovanie sociálnej služby v jedálni, poskytovanie sociálnej služby v pracovni, poskytovanie sociálnej služby v stredisku osobnej hygieny.

Sociálne služby sa v súčasnosti poskytujú ambulantnou formou, terénou formou, pobytovou formou alebo inou formou podľa nepriaznivej sociálnej situácie a prostredia, v ktorom sa fyzická osoba zdržiava.

Prijímateľom sociálnej služby môže byť občan SR aj cudzinec alebo rodinný príslušník cudzinca v súlade s európskou legislatívou a za podmienok ustanovených týmto zákonom, ale aj napr. Slovák žijúci v zahraničí pri splnení podmienok ustanovených osobitným predpisom. Poskytovateľom sociálnej služby môže byť verejný poskytovateľ (obec, právnická osoba zriadená alebo založená obcou alebo samosprávnym krajom) alebo neverejný poskytovateľ (ďalšia právnická alebo fyzická osoba zapísaná do registra).

Poskytovateľ je povinný vykonávať, zabezpečovať alebo utvárať podmienky pre konkrétne činnosti v rozsahu ustanovenom týmto zákonom. Poskytovateľ môže vykonávať, zabezpečovať alebo utvárať podmienky na vykonávanie aj iných činností, ktoré tento zákon neupravuje (napr. manikúra, kaderníctvo, masáže).

Poskytovateľ sociálnej služby môže poskytovať sociálne služby len na základe zápisu do registra, ktorý vedie vyšší územný celok. Žiadosť o zápis do registra sa podáva písomne vyššiemu územnému celku, v ktorého územnom obvode je miesto poskytovania sociálnej služby. Ak takéto miesto nemožno určiť, alebo ak sa sociálna služba bude poskytovať v územnom obvode viacerých vyšších územných celkov, žiadosť o zápis do registra sa podáva vyššiemu územnému celku, v ktorého územnom obvode má sídlo právnická osoba, ktorá žiada o zápis do registra, alebo v ktorého územnom obvode má trvalý pobyt alebo prechodný pobyt fyzická osoba, ktorá žiada o zápis do registra. Oprávnenie poskytovať sociálnu službu vzniká odo dňa zápisu do registra. O zápise do registra vyšší územný celok nevyhotovuje rozhodnutie a zápis do registra vykoná najneskôr do 30 dní odo dňa predloženia všetkých dokladov uvedených v § 64 ods. 2 a 3. Vykonanie zápisu do registra spolu s výpisom z registra vyšší územný celok bezodkladne oznámi poskytovateľovi sociálnej služby dorúčením oznámenia do vlastných rúk. Poskytovateľ sociálnej služby je povinný do ôsmich dní písomne oznámiť vyššiemu územnému celku všetky zmeny skutočností uvedených v § 63 a 64. Oprávnenie poskytovať sociálnu službu nemožno previesť na inú osobu a neprechádza na právneho nástupcu poskytovateľa sociálnej služby, ak je ním právnická osoba. Register je verejný, každý má právo nazrieť do neho a požadovať z neho výpis.

Vyšší územný celok rozhodne o výmaze z registra, ak poskytovateľ sociálnej služby prestal splňať podmienky ustanovené týmto zákonom na poskytovanie sociálnej služby, bol zapísaný do registra na základe nepravdivých údajov alebo neúplných údajov, neposkytoval sociálnu službu dlhšie ako 12 mesiacov, požiada o výmaz z registra; táto žiadosť musí byť podaná najmenej 30 dní pred dňom skončenia poskytovania sociálnej služby. Vyšší územný celok vymaže z registra poskytovateľa sociálnej služby, ak poskytovateľ sociálnej služby nezačal poskytovať sociálnu službu najneskôr do šiestich kalendárnych mesiacov odo dňa zápisu do registra, uplynie čas trvania poskytovania sociálnej služby, fyzická osoba, ktorá je poskytovateľom sociálnej služby, zomrela, alebo právnická osoba, ktorá je poskytovateľom sociálnej služby, zanikla.

Podľa počtu obyvateľov je TSK druhým najmenším v rámci SR. Stav obyvateľov k 31. 12. 2007 dosiahol 599 831 osôb (11,1 % z celkového počtu obyvateľov v SR). Najväčší počet osôb žilo v okresoch Prievidza (139 442 obyvateľov) a Trenčín (113 341 obyvateľov), ktoré vysoko prevyšovali ostatné okresy, naopak najmenej žilo v okresoch Myjava (28 137 obyvateľov), Bánovce nad Bebravou (38 046 obyvateľov) a Púchov (45 523 obyvateľov).

Negatívnym javom v oblasti vekovej štruktúry obyvateľov v SR je populačné starnutie. Tento proces sledujeme aj v rámci TSK. Kým v roku 2001 bol priemerný vek v TSK 36,87 rokov, v roku 2005 sa dostal na hodnotu 38,37 rokov, v roku 2007 sa jeho hodnota zvýšila na 39,05. V rámci analýzy jednotlivých okresov, najvyšší priemerný vek obyvateľov v roku 2007 bol v okrese Myjava (40,68 rokov), najnižší v okrese Považská Bystrica (37,75 rokov).

Tabuľka 1: Štruktúra obyvateľov podľa vekových skupín v okresoch TSK k 31.12.2007

Okres, kraj	Trvale bývajúce obyvateľstvo vo veku			
	spolu	0 - 14	15 - 64	65 +
Bánovce n. B.	38046	5680	27705	4661
Ilava	61048	8419	45420	7209
Myjava	28137	3564	20439	4134
Nové Mesto n.V	62707	8561	44962	9184
Partizánske	47355	6363	34601	6391
Považská Bystrica	64232	9737	47051	7444
Prievidza	139442	19032	103192	17218
Púchov	45523	7115	32904	5504
Trenčín	113341	14822	82037	15584
TSK	599831	84191	438311	77329

Zdroj: Konceptia rozvoja sociálnych služieb TSK, vlastné spracovanie

Veková štruktúra obyvateľov podľa ekonomických vekových skupín v TSK predstavovala k 31.12.2007 nasledovné zloženie: podiel obyvateľov v predproduktívnom veku (0 – 14 roční) dosiahol 14 % z celkového počtu 84 191 obyvateľov v kraji. Najväčší podiel 7 115 obyvateľov v predproduktívnom veku má okres Púchov čo predstavuje 15,6 % z celkového počtu 45 523 obyvateľov okresu. Naopak najmenší počet 3 564 obyvateľov v predproduktívnom veku má okres Myjava čo predstavuje 12,7 % z celkového počtu 28 137 obyvateľov okresu.

Z hľadiska vekového zloženia najväčšou skupinou je obyvateľstvo v produktívnom veku (15 – 64 roční), ktoré tvorí 73 % obyvateľstva TSK. Najväčší podiel 45 420 obyvateľov v produktívnom veku má okres Ilava čo predstavuje 74,4% z celkového počtu 61 048 obyvateľov okresu a najmenší okres Nové Mesto nad Váhom 44 962 obyvateľov čo je 71,7% z celkového počtu 62 707 obyvateľov okresu.

Podiel obyvateľov v poproduktívnom veku (65 + rokov) dosiahol 12,9 % z celkového počtu obyvateľov kraja. Najväčší podiel 4 134 obyvateľov v poproduktívnom veku dosiahol okres Myjava čo predstavuje 14,7% z celkového počtu 28 137 obyvateľov okresu, najmenší okres Považská Bystrica s počtom 7 444 obyvateľov čo je 11,6 % z celkového počtu 64 232 obyvateľov okresu.

V Trenčianskom samosprávnom kraji prebieha proces starnutia obyvateľstva. Od roku 1996 mierne klesá podiel detskej (predproduktívnej) zložky obyvateľstva a zvyšuje sa podiel poproduktívnej zložky. V súvislosti s touto skutočnosťou sa oproti roku 2006 zvýšil index starnutia, ktorý vyjadruje počet osôb poproduktívnom veku na 100 obyvateľov v predproduktívnom veku. V roku 2007 mal hodnotu 152,54, pričom index starnutia v rámci SR bol 127,99. Najvyšší index starnutia má okres Myjava 189,73 a najnižší okres Považská Bystrica 125,51.

Starnutie nie je len individuálna, ale najmä spoločenská záležitosť, ktorá má veľa spoločenských dôsledkov. Najvýznamnejšie sú ekonomické dôsledky vyplývajúce zo zvyšovania počtu osôb v poproduktívnom veku. Nie menej dôležité sú však aj sociálno – zdravotné dôsledky, ktoré sú preukázateľné vyššou chorobnosťou, a s tým spojenou zvýšenou potrebou rôznych foriem sociálnej pomoci a zdravotníckej starostlivosti.

Svetová zdravotnícka organizácia za „staré obyvateľstvo“ považuje populáciu, v ktorej je viac ako 7 % 65 – ročných a starších ľudí. Môžeme konštatovať, že TSK v súčasnosti už vysoko prevyšuje spomínanú hodnotu a prognózy budúceho vývoja ukazujú na nepriaznivý stav. Vyplýva to i z prognózy vývoja obyvateľstva v kraji do roku 2025, ktorú vypracoval v novembri 2008 Inštitút informatiky a štatistiky, podľa ktorého v roku 2015 sa predpokladá nárast vekového priemeru populácie v TSK na 41,26 rokov, v roku 2020 na 42,55 rokov a v roku 2025 na 43,92 rokov.

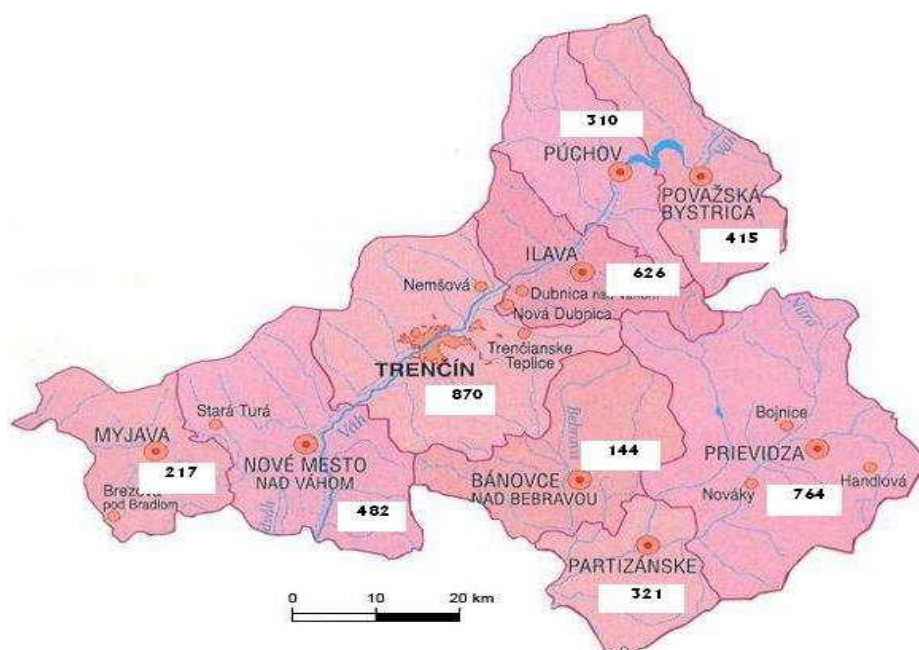
Tabuľka 2: Základné charakteristiky vývoja obyvateľstva v TSK

Základné charakteristiky	Rok 2015	Rok 2020	Rok 2025
Živonarodení	5 850	5 557	4 971
Zomrelí	6 332	6 479	6 728
Prírodný prírastok (-úbytok)	-482	-921	-1 757
Migračný prírastok	496	620	740
Celkový prírastok (-úbytok)	14	-301	-1018
Úhrnná plodnosť	1,306	1,413	1,528
Priemerný vek	41,26	42,55	43,92

Zdroj: Koncepcia rozvoja sociálnych služieb TSK, vlastné spracovanie

V územnom obvode TSK sa sociálne služby poskytujú v zariadeniach sociálnych služieb, ktorých zriaďovateľmi sú TSK, obce a mestá a registrované fyzické a právnické osoby.

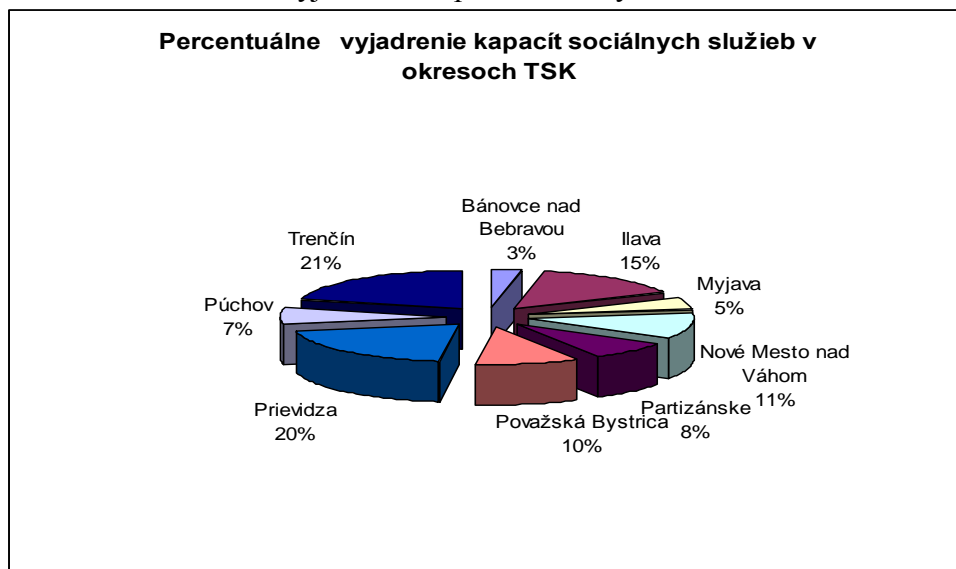
Obrázok 1 : Rozdelenie kapacít sociálnych služieb v TSK podľa okresov

Zdroj: TSK

Z uvedenej mapy vyplýva, že najmenšia kapacita sociálnych služieb je v okresoch Bánovce nad Bebravou a Myjava a najviac v okresoch Trenčín a Prievidza. Pod priemernou kapacitou sociálnych služieb kraja 461 miest sa nachádza okres Bánovce nad Bebravou, Myjava, Púchov, Partizánske a Považská Bystrica. Naopak najväčšiu kapacitu v počte 870 miest má okres Trenčín. V percentuálnom vyjadrení najmenšia kapacita sociálnych služieb v okrese Bánovce nad Bebravou predstavuje 3% z celkového počtu miest v TSK a naopak najväčšia kapacita sociálnych služieb v okrese Trenčín predstavuje 21 % z počtu miest v kraji (Graf 1).

Graf 1: Percentuálne vyjadrenie kapacít sociálnych služieb v okresoch TSK

Zdroj: Konceptia rozvoja sociálnych služieb TSK, vlastné spracovanie

V zmysle Kompetenčného zákona bolo k 01.07.2002 z Krajského úradu v Trenčíne delimitovaných 7 domovov dôchodcov – z toho 2 kombinované zariadenia typu domov dôchodcov – domov penzión pre dôchodcov – na 8 obcí, nakoľko 1 domov dôchodcov mal vytvorené detašované pracovisko v územnom obvode inej obce. Z okresných úradov bolo na obce delimitovaných 11 zariadení opatrovateľskej služby.

Na TSK bola z Krajského úradu v Trenčíne k 01.07.2002 delimitovaná zriaďovateľská pôsobnosť k 24 ZSS a k 01.01.2004 k 3 zariadeniam v členení:

- 17 domovov dôchodcov – domovov sociálnych služieb,
- 7 domovov sociálnych služieb pre mentálne postihnutých občanov,
- 3 domovy sociálnych služieb pre mentálne postihnuté deti s celoročnou formou pobytu,

a z okresných úradov k 01.07.2002 pôsobnosť k zariadeniam bez právnej subjektivity v členení:

- 2 útulky,
- 1 domov pre osamelých rodičov.

Tieto zariadenia boli na základe uznesenia Zastupiteľstva TSK 55/2002 zo dňa 10.07. 2002 začlenené ako satelitné zariadenia subjektov s právnou subjektivitou. K 01.01.2004 bola z okresného úradu delimitovaná stanica opatrovateľskej služby a krízové stredisko v Prievidzi. V súčasnosti je TSK zriaďovateľom 26 ZSS s právnou subjektivitou, v rámci ktorých poskytuje sociálne služby 2 409 prijímateľom sociálnej služby v nasledovnom členení:

- 17 kombinovaných zariadení typu zariadenie pre seniorov – domov sociálnych služieb,

- 9 zariadení typu domov sociálnych služieb,
- 2 útulky,
- 1 zariadenie podporovaného bývania,
- 1 zariadenie núdzového bývania.

Obce a mestá v TSK sú zriaďovateľmi 21 ZSS, v rámci ktorých poskytujú sociálnu službu 998 prijímateľom sociálnej služby v nasledovnom členení:

- 9 zariadení typu zariadenie pre seniorov,
- 12 zariadení opatrovateľskej služby,
- 2 zariadenia núdzového bývania.

Okrem sociálnych služieb zabezpečovaných v ZSS zriadených TSK a obcami Trenčianskeho kraja sú z rozpočtu TSK spolufinancované subjekty, ktoré poskytujú sociálne služby v zmysle zákona č. 448/2008 Z. z. Registrované fyzické a právnické osoby poskytujú sociálne služby v 23 ZSS pre 826 prijímateľov sociálnych služieb v nasledovnom členení:

- 10 kombinovaných zariadení typu zariadenie pre seniorov – DSS,
- 4 zariadenia pre seniorov,
- 5 domovov sociálnych služieb,
- 4 zariadenia núdzového bývania,
- 5 útulkov.

Opatrovateľskú službu ambulantnou formou poskytuje 9 registrovaných fyzických a právnických osôb, prepravnú službu 1, sociálnu službu v stredisku osobnej hygieny 2 a sociálne poradenstvo poskytuje v TSK 15 evidovaných fyzických a právnických osôb. Celkovo poskytuje v TSK sociálnu službu v zmysle zákona č. 448/2008 Z. z. 50 registrovaných fyzických a právnických osôb.

V účelne zlúčených ZSS, ktoré tvoria zariadenia pre seniorov a domovy sociálnych služieb pre dospelých, ktorých je v zriaďovateľskej pôsobnosti TSK 17, sa poskytujú sociálne služby v zmysle § 35 a § 38 zákona č. 448/2008 Z. z.. Ide o sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku, ktorými sú poskytovanie sociálnej služby v zariadení pre fyzické osoby, ktoré sú odkázané na pomoc inej fyzickej osoby podľa prílohy č. 3 zákona č. 448/2008 Z. z. a pre fyzické osoby, ktoré dovŕšili dôchodkový vek. V zariadení sa poskytuje pomoc pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby, sociálne poradenstvo, sociálna rehabilitácia, ošetrovateľská starostlivosť, ubytovanie, stravovanie, upratovanie, pranie, žehlenie a údržba bielizne a šatstva, osobné vybavenie, zabezpečuje sa záujmová činnosť a pracovná terapia, utvárajú sa podmienky na úschovu cenných vecí. Zariadenia pre seniorov sú účelne a vhodne zlučované s domovmi sociálnych služieb pre dospelých z dôvodu postupného zhoršovania sa zdravotného stavu klientov z titulu pribúdajúceho veku a s tým spojenými zdravotnými problémami.

Stratégia rozvoja sociálnych služieb je vypracovaná v súlade so zákonom č. 448/2008 Z.z. a v súlade s Národnými prioritami rozvoja sociálnych služieb MPSVRaR SR. Jej cieľom je naplnenie záujmov, úloh a podporných opatrení vlády SR v sociálnej oblasti, je reakciou na modernizáciu sociálnych služieb, ktorá je celoeurópskym trendom a hlavne má zabezpečiť efektívne vytváranie podmienok realizácie naplnenia potrieb sociálnych služieb pre obyvateľov Trenčianskeho samosprávneho kraja.

Prioritami Stratégie koncepcie rozvoja sociálnych služieb TSK sú:

- rozvoj ambulantných a sociálnych služieb s týždňovou formou pobytu v zariadení,
- rozvoj sociálneho poradenstva, prevencie a krízovej intervencie,
- zvýšenie kvality a humanizácia poskytovaných sociálnych služieb prostredníctvom rekonštrukcie, rozširovania a modernizácie zariadení sociálnych služieb,

- vzdelávanie zamestnancov v oblasti sociálnych služieb,
- podpora vzniku nových druhov sociálnych služieb a transformácia zariadení sociálnych služieb.

Zdroje finančného zabezpečenia realizácie cieľov stratégie rozvoja sociálnych služieb:

- rozpočty obcí a miest TSK, rozpočet TSK, zdroje poskytovateľov sociálnych služieb,
- prostriedky z grantových programov, štrukturálnych fondov (Európsky sociálny fond, Regionálny operačný program),
- dotácie od Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR atď.

Záver

Najväčšia kapacita sociálnych služieb v rámci Trenčianskeho kraja je v okresoch Trenčín 870 miest a Prievidza 764 miest a najmenej okres Bánovce nad Bebravou uvádza 144 miest a Myjava 217 miest. Kapacity sociálnych služieb zodpovedajú počtu obyvateľov v jednotlivých okresoch.

Celkovo poskytuje v TSK sociálnu službu v zmysle zákona č. 448/2008 Z. z. 50 registrovaných fyzických a právnických osôb. Registrované fyzické a právnické osoby poskytujú sociálne služby v 23 ZSS pre 826 prijímateľov sociálnych služieb v nasledovnom členení: 10 kombinovaných zariadení typu zariadenie pre seniorov – domov sociálnych služieb, 4 zariadenia pre seniorov, 5 domovov sociálnych služieb, 4 zariadenia núdzového bývania, 5 útulkov. Opatrovateľskú službu ambulantnou formou poskytuje 9 registrovaných fyzických a právnických osôb, prepravnú službu 1, sociálnu službu v stredisku osobnej hygieny 2 a sociálne poradenstvo poskytuje v TSK 15 evidovaných fyzických a právnických osôb.

Nároky občanov na sociálne služby, z hľadiska kvantitatívneho aj kvalitatívneho, neustále rastú. Demografický trend vývoja obyvateľstva v rámci SR, ktorého typickým znakom je starnutie obyvateľstva, kopíruje aj situácia v Trenčianskom kraji. Predpokladá sa, že demografická situácia bude nepriaznivá aj v budúcnosti, čo sa odzrkadlí vo zvyšujúcich sa nárokoch na sociálne služby.

Abstrakt

Cieľom poskytovania sociálnych služieb je prevencia vzniku, riešenie alebo zmiernenie nepriaznivej sociálnej situácie osôb, podporenie schopnosti fyzickej osoby viesť samostatný život a prevenciu sociálneho vylúčenia, a zabezpečenie podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb osôb. Cieľom príspevku bolo hodnotenie poskytovania sociálnych služieb v vybranom samosprávnom kraji. Objektom výskumu bol Trenčiansky samosprávny kraj, v ktorom boli hodnotené ponúkané sociálne služby, ich dostupnosť a primeranosť. Vychádzajúc z Koncepcie rozvoja sociálnych služieb vypracovaného Trenčianskych samosprávnym krajom, boli sledované kvantitatívne predpoklady zabezpečovania sociálnych služieb prostredníctvom prehľadu počtu sociálnych zariadení a kapacít sociálnych služieb v jednotlivých okresoch Trenčianskeho kraja. Z kvantitatívneho hľadiska vykazuje počet zariadení a kapacita poskytovaných sociálnych služieb postačujúcu úroveň a korešponduje s počtom obyvateľov v jednotlivých okresoch. Demografická prognóza však naznačuje zvyšujúcu potrebu sociálnych služieb.

Kľúčové slová

služby, sociálne služby, prijímateľ sociálnych služieb, poskytovateľ sociálnych služieb

Literatúra

1. BEBLAVÝ, M., SIČÁKOVÁ-BEBLAVÁ, E. *Inštitucionálne dilemy pri zabezpečení verejných služieb*. Univerzitná knižnica Bratislava, 2006. ISBN 80-89244-10-6.
2. BENČO, J. a kol. *Sociálne služby a neziskové organizácie*. 1.vydanie. Prievidza : ALFA PRINT, 2005. 160 s. ISBN 80-969227-1-8.
3. BUDINSKÁ, E., – BUDAJ, P., VITKO, Š. *Manažment v sociálnych službách*. 1.vydanie. Poprad : Vydavateľstvo Michala Vaška, 2009. 256 s. ISBN 978-80-7165-756-9.
4. DUDOVÁ, I. *Európska sociálna politika*. 1.vydanie. Ekonóm 2009. 202 s. ISBN 978-80-225-2817-7.
5. HRABLAYOVÁ, E., HOLÚBKOVÁ, S., KRUPA, S., VARCHOLOVÁ, L. SOCIA – nadácia na podporu sociálnych zmien). *Analýza sociálnych potrieb*, 1.vydanie, Bratislava: ŠEVT, ISBN 80-967908-5-4 [online]: dňa 9.1.2012 <http://www.spo.sk/download/texty/SStudijnytext2-1.pdf>
6. KRUPA, S., a kolektív (Rada pre poradenstvo v sociálnej práci) *Kvalitné sociálne služby II*. Bratislava 2003. 136 s. ISBN 80-968586-5-3.
7. MAJLINGOVÁ, Ľ., a kolektív *Verejné služby*. 1.vydanie. Banská Bystrica: Univerzita Mateja Bela, 2002. 313 s. ISBN 80-8055-754-3.
8. MATEIDES, A., ĎAĎO, J. *Služby, teória služieb, marketing služieb, kvalita v službách, služby zákazníkom a meranie spokojnosti s nimi*. Bratislava: Epos, 2002 . 749 s. ISBN 80-8057-452-9.
9. MATOUŠEK, O., a kol. *Sociálni služby*. Praha: Nakladatel Portál s.r.o. 2007. 183 s. ISBN 978-80-7367-310-9.
10. MINISTERSTVO PRÁCE SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY SR. Národné priority rozvoja sociálnych služieb, jún 2009[online]: dňa 9.1.2012 <http://www.employment.gov.sk/index.php?id=16278>
11. ONDREJKOVÁ, I. Finančné hospodárenie zariadenia sociálnej starostlivosti v pôsobnosti VÚC: bakalárska práca. Trenčín: TUAD, 2010.56 s.
12. STANEK, V. a kol. *Sociálna politika*. 1.vydanie. Edícia Economics, Bratislava 2008. 375 s. ISBN 978-80-89393-02-2.
13. STIGLITZ, J. *Ekonomie verejného sektoru*. Praha: Grada, 1997. ISBN 80-7169-454-1.
14. TRENČIANSKY SAMOSPRAVNÝ KRAJ. [online]: dňa 5.1.2012 <http://www.tsk.sk/sk/socialna-pomoc/koncepcia-rozvoja-socialnych-sluzieb-tsk.html>
15. ZÁKON NR SR Č.448/2008 Z. Z.. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní v znení neskorších predpisov.

Adresa autora:

Ing. Denisa Hanáčková, PhD., SPU v Nitre FEŠRR, Katedra verejnej správy, Tr. A. Hlinku 2,949 76 Nitra, 037/6415652, denisa.hanackova@uniag.sk

Bc. Ilona Ondrejková, CSS-Lednické Rovne, Medňanská 80
02061 Lednické Rovne, gedes@pobox.sk

Oponent: prof. Ing. Jozef Hudák, PhD.